

THƠ KIM TUẤN

gìn vàng giữ ngọc

1974

THƠ KIM TUẤN (1962-1972)
BIA NGUYỄN THANH HIỀN,
PHỤ BẢN NHẠC PHẠM DUY, NGUYỄN HIỀN, Y VÂN,
HỌA HẠ QUỐC HUY, NGUYỄN THANH HIỀN*
GÌN VÀNG GIỮ NGỌC XUẤT BẢN LẦN ĐẦU TIÊN TẠI SÀI GÒN VIỆT NAM 1974,
NGOÀI NHỮNG BẢN THƯỜNG CÒN IN THÊM 100 BẢN ĐẶC BIỆT TRÊN GIẤY MỘNG SƯƠNG DÀNH RIÊNG TÁC GIẢ
& NHÀ XUẤT BẢN.
(PHỤ BẢN NHẠC : KHI TÔI VỀ, PHẠM DUY-ANH CHO EM MÙA XUÂN, NGUYỄN HIỀN-NHỮNG BƯỚC CHÂN ÂM
THÂM, Y VÂN).

PHẠM DUY, *bài thơ 'những điều ghi được trong giấc ngủ' của Kim Tuấn đăng trên một tuần báo hồi năm 1965 đã là động lực mạnh nhứt để đẩy tôi vào con đường Tâm Ca! (!) Bài thơ của Kim Tuấn với câu nói giản dị 'tôi tìm thấy tôi', quả đã là tiếng nói của con tìm những người nhất định không chịu mất mình.* (trích thư riêng)

DU TỬ LÊ, *qua nhạc của Y Vân, tôi xao xuyến với thơ Kim Tuấn từ những ngày mới lớn. 'Những bước chân âm thầm' - tại sao? Nỗi buồn đó? Thơ sẽ đi về đâu? Có một cõi nào không cho thi sĩ đến?*

VÕ HỒNG, *tôi được đọc thơ anh đã lâu, nhất là cứ vào tới ba mươi tết mỗi năm là tôi đón đợi nghe bài thơ được phổ nhạc của anh. Có một cái gì dịu dàng trong đó, thiết tha trong đó. Có không khí mùa xuân trong đó, mùa xuân trong lòng người xung em 'Anh cho em mùa xuân' Tôi liên tưởng đến bài Sonnet của Arvers. Nhất định là nó sẽ sống như Sonnet d'Arvers, như Valses của Strauss.* (trích thư riêng 8.7.1971)

TRÊN NÚI MÌNH TA

Ở trên núi ta làm thơ với núi
có khi buồn làm bạn với rừng khô
dẫm chiếc lá xạc xào trong trí tưởng
thiên thu ơi lòng nhớ cõi mơ hồ

Ở trên núi có trời cao gió cuốn
một mình ta phiêu lãng cùng mây bay
một mình ta phiêu lãng cuối chân ngày
ta xú lạ khói chiều trong mắt đỏ
em ngậm ngùi chốn ấy nào ai hay

Ở trên núi ta buồn râu tóc mọc
ngày thình không chim gọi nắng ven rừng

khe suối cạn năm ba bầy cá lội
ta với đời nay bỗng đã quay lưng

Ở trên núi ta say cùng với rượu
bạn bè đâu gõ chén hát nghêu ngao
đây chén nữa ta mời em chén nữa
chén tình buồn ta cạn chén cho nhau

Ta say khướt khật khừ ta với bóng
rượu một mình chén đắng mà lòng cay
em có biết ta sâu men chín đỏ
gối trên tay ta ngủ suốt đêm này

Trong giấc ngủ có em cười với mộng
giật mình ra ly chén ngả nghiêng đầy
ta lẽ bạn chén nào ta chúc bạn
một ngày vui trên núi có ta đây

Ở trên núi khi sầu ta cúi mặt
anh em còn đâu đó hãy mừng ta
ly rượu nhỏ dẫu sao mời uống cạn
lỡ mai rồi không gặp lúc chia xa

KỶ NIỆM

Từng bước từng bước thâm
hoa vông rừng tuyết trắng
rặng thông già lạnh căm
hai đũa nhiều hồi tiếc
sương mù giăng mấy đời
tay đan đây kỷ niệm
mưa giữa mùa tháng năm
dật dờ cơn gió thổi
một tháng không trăng rằm
mây núi ôm trời thấp
giá rét về căm căm
cao nguyên mù đất đỏ
từng bước từng bước thâm
cúi đầu in dấu mỗi
tuổi trẻ buồn lạnh căm
núi nghiêng đầu thủ thi
từng bước từng bước thâm
hoa vông rừng tuyết trắng
tuổi trẻ buồn lạnh căm
vú hồn hoang cỏ dại

từng bước từng bước thăm...

HÃY NHỚ GIÙM TA

Ở phương trời em nhớ giùm ta
nhiều đêm nằm gối bóng trăng tà
ngó quanh rừng núi mù cơn gió
lơ lửng trời cao ngày thoáng qua

Ở phương trời em nhớ giùm ta
chiều như tay khói níu vai nhà
ơ con cuộc gọi trong rừng vắng
nhìn lại đời ta lại với ta

Nhìn lại đời ta bỗng nhớ nhau
ai xưa từng bước nhỏ qua cầu
cho cây khô đứng trong mùa lạnh
cho lúc ta về mưa qua mau

Cho lúc ta về mưa ở lại
long lanh từng hạt vỡ hiên ngoài
biết đâu mưa khóc hay em khóc
còn giọt buồn riêng gửi đến ai

Còn giọt buồn ta gửi mắt em
như sông ra bể nước êm đềm
như sông bỏ lại đôi dòng sóng
lớp lớp sâu em đã lãng quên

THÀNH PHỐ MỘT NGÀY

Thành phố hôm nay trời bỗng mưa
người đã đi sao còn ngó lại
đôi mắt buồn che khuất trong mây
cho ta xin lòng nhớ voi đây

Thành phố hôm nay rầu muốn khóc
ta ngẫm đời ta trông mắt cay
ta ngẫm đời ta lưng đáy cốc
hãy cứ buồn như chút men say

Thành phố hôm nay như bữa trước
ngày lại ngày cam phận đã quen
ngày lại ngày xin cho cú mặt

khi trở về trên những bóng đen

Thành phố hôm nay không khác mấy
vỗ tay xin hát một lời buồn
(cho quên tủi cực bên đời sống
như thuở đầu tiên tuổi lớn khôn)

Thành phố hôm nay và chiến trận
những người đi chưa thấy quay về
bên trời lửa đỏ quanh rừng núi
gió lạnh đèo cao nhìn băng quơ

BUỔI CHIỀU Ở PLEIKU

Buổi chiều ở Pleiku những cây thông già đứng lên cùng bụi mù
tiếng phi cơ, tiếng xe và tiếng súng
anh còn phút nào để nói yêu em
buổi chiều ở Pleiku không có mặt trời
chỉ có mưa bay trên đầu ngọn núi
những đũa bạn về từ mặt trận xa
những đũa bạn đi áo đường bụi đỏ
những ngày mưa nghe bỗng lia nhà
những ngày mưa âm thầm nhỏ giọt
những ngày mưa âm thầm đi qua

Buổi chiều ở Pleiku có bữa cơm ăn vội
có tập họp 7 giờ
có cắm trại, cắm quân hằng tháng
có quân cảnh ngoài đường
có thầy đội thầy cai hoạnh hoẹ
anh còn phút nào để ghé thăm em

Buổi chiều ở Pleiku có anh và nỗi buồn
có đêm, có ngày, có quan, có lính
có jeep chở vợ đi chơi, có kẻ chờ xe đi làm
có vui, có buồn, có mây, có núi
có anh đứng nhìn ngày tháng đi qua
buổi chiều ở Pleiku có cà phê và bạn hiền
có biển hồ nước trong có lúc buồn soi mặt
ôi mặt mình sao bỗng gớm ghê
ôi đời mình sao nhìn muốn khóc
ta với ta xa lạ vô cùng

Buổi chiều ở Pleiku có gì hồi em
có nỗi cô đơn trong khói sương mù

có phố buồn hiu, có đêm giấu mặt
có giấc sầu dài trong cõi thiên thu
có bức tường vô ghi dấu đạn thù
có cuộc đời ta chìm trong khói lửa
kiếp người sao đã lãng du
buổi chiều ở Pleiku, buổi chiều nghe mưa bay trên đầu núi
buổi chiều như mọi buổi chiều
tiếng phi cơ, tiếng xe và tiếng súng
anh còn tiếng nào để nói yêu em.

NỖI NHỚ ÂM THÂM

Ta ở trời Tây nhớ trời Đông
nhớ trong sợi khói bay phiêu bồng
có dăm hàng núi ngăn người đến
có một nguồn xa cách mây dòng

Ta ở trời Tây nhớ trời Đông
nhớ quen trăm nỗi xót xa lòng
nhớ ta bỗng có men đời đắng
có chút buồn trong nỗi nhớ mong

Ta ở trời Tây nhớ trời Đông
Nhớ như con nước trôi xuôi dòng
Nhớ chim cánh mỗi bay về núi
Nhớ một mình ta hoài ngóng trông

Ta ở trời Tây nhớ trời Đông
Nhớ mưa trên những phiến tơ hồng
Nhớ đôi sợi tóc chia đường gió
Nhớ cõi ta mù như hư không

NÓI VỚI MÙA THU

Bây giờ mùa thu rồi phải không em
ai qua áo lụa tóc nhung mềm
gót chân thềm cỏ cành xao động
mắt cũng buồn theo mưa lá bay

Bây giờ mùa thu rồi phải không em
cây khô còn nhớ đứng bên thềm
rừng quen gió lạ mây giăng thấp
tuổi đã buồn che kín bóng đêm

Bây giờ mùa thu rồi phải không em
có ai qua những phố không đèn
bóng trăng nào vướng trên dòng tóc
bước đã chùng trên những lối quen

Bây giờ mùa thu rồi phải không em
cho anh trời giá buốt tâm hồn
nước xanh rồi cũng mù sông biển
đời đã trầm luân đã lớn khôn

Bây giờ mùa thu rồi phải không em
ru thêm giấc mộng đến êm đềm
ru em sâu kín như ngày tháng
em đã xa và ta bỏ quên

MỘT CHÚT BUỒN

Bỗng chốc trời xa mưa áo xanh
rừng im nghe gió gọi trong cành
dấu chân ai đó in thềm đá
ta với ta đời sao quẩn quanh

Quẩn quanh đời sống ta cười ngất
rượu đã mềm môi cúi mặt sầu
bên đèo đỏ gác chiều chưa hết
ai biết tin ai người ở đâu

Người ở đâu ta ở chốn này
núi nhìn xanh thăm chiều mây bay
mắt nhìn xanh thăm cơn phiến muộn
ta với đời ta như giấc say

Giấc say một chút buồn ghi dấu
tình đã mù khơi cùng gió bay
em đã mù khơi cùng cõi mộng
ta đã mù khơi nào có hay

Mù khơi năm tháng đi cùng gió
này chút sầu riêng ta tặng người
cõi vui ta đó em nào biết
đời đã già nua tuổi mấy mươi

VỚI TUỔI BA MƯƠI

Ba mươi tuổi đã hồng trần
đôi hoang vó ngựa bao lần xót xa
tuổi mòn chinh chiến can qua
áo thêu máu lửa đem ra sa trường

gót buồn nhịp gõ trong sương
núi nghiêng nghiêng bóng bên đường vu vơ
chút thân phận đó tình cờ
triền miên biển sóng xô bờ cát hoang
thời tương lai cõi điêu tàn
mù khơi ngày tháng đa mang kiếp người

CHÓN BIỆT MÙ

Sáng mai khi về em có khóc?
(vì nỗi buồn như một thói quen)
hai tay bưng mặt em nào thấy
những phố ù hiu nhạt ánh đèn

Sáng mai khi về em có nhớ
phố núi âm thầm mây bay ngang
phố núi chiều mưa anh trở lại
một đời như gió vẫn lang thang

Sáng mai thôi nhé giờ đưa tiễn
đôi mắt sầu em có dõi theo
những phương trời nhớ mù che khuất
những bóng đường xa núi tiếp đèo

Sáng mai say khướt anh nào biết
đời đã già trên nỗi nhớ nhưng
bỗng quen cay đắng như hằng sống
nước mắt đâu em khóc nào nùng

Nước mắt đâu em khóc già từ
với đời nay bỗng đã phiêu du
với ta cõi nhớ nào hoang vắng
như khói trời bay chốn biệt mù

TUỔI TÌNH YÊU CỦA ANH

Tuổi tình yêu của anh
có trời xanh trước ngõ
có nắng vàng bên song

có cô đơn điệu vơi
có buồn hiu trong lòng

Tuổi tình yêu của anh
có đêm và nước mắt
mùa đông dài trước mặt
sông nước chảy về đời

Tuổi tình yêu của anh
từng cơn mưa ướt đẫm
dấu chân tình bơ vơ
áo xanh như màu lá

Chợt thấy mình xa lạ
đêm ru giấc ngủ vùi
trên đồng thơm cỏ rạ
trên mắt người lãng du

Còn tuổi nào để khóc
mối tình xanh phiến ngọc
mối tình che môi cười
anh nghe sầu chín đỏ
anh nghe sầu chưa vơi

KHI YÊU EM

Thuở chim muông lạc đường xa xứ lạ
anh ngậm ngùi bỏ mất mấy quê hương
khi yêu em vết đạn xám chân tường
màu lửa đỏ cháy bùng đêm chạy giặc
những hờn căm suốt đời đau nét mặt
ruộng khô cằn vườn trống cỏ ra hoa
mây lang thang theo gió sóng không nhà
anh cúi mặt những chiều xa nhớ lại
mắt em buồn không biết khóc thương ai
dòng sông xưa dòng sông còn trôi mãi
bến trắng đầy bến cũ khói sương bay
lúc yêu em mưa gió cuốn ngang mây
đời đau khổ những lần đi cách trở
khóc thương nhiều ai nữ sớm quên ai

Như nước mắt như cuộc đời để lại
chôn quê nhà phương đó ta xa em
khi anh đi rừng khói núi êm đêm
màu lửa đỏ không cháy trời kỷ niệm

không cháy tình muôn thuở anh yêu em

CỬA NGƯỜI CÔ ĐƠN

Chiều mưa mù bạch tượng
lần cuối anh già từ
trên đồi cao ngó lại
gió rừng xưa mây bay
đôi mắt buồn muốn khóc
xa nhau giây phút này
thôi đành quên tất cả
đồi núi còn heo may
mắt còn trông xa vắng
tâm hồn anh nào nề
gọi thăm tên để nhớ
buồn này em có hay

Đường xa giờ cách trở
anh nuôi giấc mộng đầy
bước chân thăm trở lại
phố vắng đường bóng cây
sao trời đêm tháng tám
theo chân anh trở về
theo chân anh mòn mỏi
buồn này em có hay
buồn này em có hay
anh chưa hề dám nói.

MIỀN LỆ XANH

Lúc chia tay lần đầu. Buổi chiều anh đứng trên đồi cao nhìn xuống và mùa mưa miền núi buồn hơn những lần em khóc xa anh.

Lúc chia tay lần đầu, lần đó anh thấy em sau khung cửa khép hờ buồn tủi, đôi mắt của tình yêu, đôi mắt che sau làn tóc. Em có khi nào em khóc xa anh?

Những con đường sao mờ tháng chín. Những con đường một tối anh đi qua âm thầm. Ngọn đèn nhà em soi mờ khu phố. Có một lần anh đứng lại nhìn và thấy mình cô đơn hơn mùa đông trước mặt. Lần đó trở về cùng với trăng sao, bước chân anh trên thềm cỏ mượt.

Vì cuộc đời còn nhiều đau khổ, một sáng thức dậy anh đi tìm tiếng lũ chim ca và thấy vui như thuở nhỏ nằm ngoài đồng cỏ quê hương ngắm xem dòng sông trước mặt êm đềm. Mùa xuân tuổi thơ đã mất, tâm hồn anh như phiến đá mòn, tâm hồn anh như khung trời bỏ ngõ, em có gì để nhớ thương anh?

Mùa mưa bay mờ rừng thông già khăng khiu cành lá. Mùa mưa miền núi sao buồn vậy em?

Khi anh trở về đường xa đất đỏ. Con đường nhà em sương muối giăng đầy. Lần đó em cười sau làn tóc rũ. Em nói rằng em sẽ xa anh. Thôi cuộc đời như dòng nước lũ. Anh đã đi qua bao nhiêu nhịp cầu, anh đã đi qua bao nhiêu phố chợ. Thôi cuộc đời khốn khó riêng anh. Đôi mắt em vẫn buồn như trước. Sau cánh cửa khép hờ ngày tháng qua mau.

VÙNG BIỂN ĐỘNG

Em cúi mặt nghe chiều xa bão nổi
sóng xô cuồng bờ cát xám phiêu du
tay xanh thon đan mái tóc sa mù
buồn biết mấy thuở hồn hoang tuổi hạ
anh với em như cõi trời xa lạ
gió thương rừng mà gió vẫn lang thang
tôi em quên đèn phố nhỏ đôi hàng
anh trở lại đêm đen chùng bước hẹn
mưa bay đầy dòng tóc thả buông vai
em áo xanh màu nhớ bóng nghiêng dài
rồi kỷ niệm cũng như loài rong biển
chút ơ thờ ngày tháng đã qua mau
riêng với em đời chín đỏ ưu sầu
cành lá úa khăng khiu dài nhánh đợi
cũng âm thầm phiền muộn bóng anh qua
và cỏ hoang xanh mướt tuổi xuân già
vùng ảo mộng đã tan nhiều bọt biển
đã phai tàn từ thuở gọi tên nhau

RỪNG MƯA

Rừng mưa chiều lang thang
mắt em buồn ngóng đợi
mùa thu chưa giăng hàng
người đi qua cúi mặt
nhớ lưng chiều mây tan
mù sương nhòe khói núi
chim bay hàng nối hàng
ngập ngừng ai hối tiếc
chiều mưa nào bay ngang
thôi đi sâu ở lại
nhớ thương em vô vàn
tóc chùng đêm gió lạnh

mùa thu chùng chưa sang
một lần đi cách trở
buồn rơi theo tơ vàng
có gì đâu ước hẹn
rừng mưa chiều lang thang
khu phố đèn điện nhỏ
điệu trầm ca điệu tàn
cho em dòng nước mắt
rừng mưa chiều lang thang
rừng mưa chiều không dứt
nhớ thương em vô vàn
mắt ai buồn ngóng đợi
rừng thu còn chưa sang
mùa thu xa phố cũ
mưa buồn đêm giăng hàng
mưa buồn đêm trở lại
rừng mưa chiều lang thang

XIN

Xin để anh quỳ bên chân em
xin để anh nâng cao tiếng hát
xin để anh bỗng quên đời mình
xin để anh trái tim đã nát

Xin để anh làm đêm bóng tối
xin để anh viên đạn địch thù
xin để anh nhìn anh vô tội
xin để anh nụ hồng sớm mai

Xin để anh quên mình làm người
xin để anh nụ cười đã tắt
xin để anh một lần cúi mặt
xin để anh một lần rời quên

Xin để anh không nợ đáp đền
xin để anh hai bàn tay trắng
xin để anh giọt buồn đã nặng
xin để anh thôi hết cuộc đời

NGHE NHẠC BAN ĐÊM

Giọng kèn đêm nín thờ
đèn mờ in bóng người
mưa qua thành phố cũ
em hát lời tiễn đưa
anh về không ngó lại
hai đứa hai tâm hồn
hai đứa cùng một lối
giọng kèn đêm nảo nề
buồn hơn người sắp khóc
thôi cuộc đời hư vô
thôi cuộc đời như gió
bay xa khắp phương trời

II.

Anh trở về, trở về
giọng kèn lên tiếng gọi
quạt máy quay vòng tròn
mắt nhìn lung đáy cốc
em có gì cho anh?
tháng chín tìm hoa nở
em hát câu mừng đời
anh hát thầm hồi tiếc
quê hương người xa xôi
tay ôm đầy kỷ niệm
chân bước di bồi hồi

III.

Giọng kèn thôi nức nở
em uống ly rượu đầy
sân khấu đèn mới tắt
mưa trắng mù đêm nay
mưa trắng đường phố cũ
ai đưa em trở về?
tiếng hát nào xa vắng
tiếng hát nào đê mê
sầu em sầu ở lại
sầu anh sầu lê thê
mưa trắng đường phố cũ
ai đưa em trở về?

TUỔI GIÀ

Có con ngựa gỗ chân trên những phiến đá chưa mòn

khi con tàu đi qua vệt vĩa
có mùa thu chưa vàng lá rừng
anh biết làm sao cùng buồn với em
như con sông dài - như con sông dài một đời nước trong
như câu hát đó - như buổi chiều mù sương tâm hồn
khi anh trở về tìm trong dĩ vãng
có con chim quên tổ bay xa chân trời
có mùa thu chưa vàng nghe em

Như nhánh cây khô suốt đời đứng đợi
này là cuộc đời - này là tình yêu
này là đờn đau - này là thất vọng
con ngựa gầy còm qua đồng cỏ xanh
con chim trở về mùa mưa rầu rĩ
và anh trở về đâu còn có em
mù sương, mù sương, mù sương linh hồn

NỤ HOA VÀNG NGÀY XUÂN

Anh cho em mùa xuân
nụ hoa vàng mới nở
chiều đông nào nhưng nhớ
đường lao xao lá đầy
chân bước mòn vỉa phố
mắt buồn vin ngọn cây

Anh cho em mùa xuân
mùa xuân này tất cả
lộc non vừa trẩy lá
thơ còn thương cõi đời
con chim mừng ríu rít
vui khói chiều chơi vơi
đất mẹ gầy có lúa
đồng ta xanh mấy mùa
con trâu từ đồng cỏ
giục mõ về rộן khua
ngoài đê điều thẳng cánh
trong xóm vang chuông chùa
chiều in vào bóng núi
câu hát hò vẳng đưa
tóc mẹ già mây bạc
trăng chờ trong liếp dừa
con sông dài mấy nhánh
cát trắng bờ quê xưa...

Anh cho em mùa xuân
bàn tay thơm sữa ngọt
giải đất liền chim hót
người yêu nhau trọn đời
mái nhà ai mới lợp
trẻ đùa vui nơi nơi
hết buồn mưa phố nhỏ
hẹn cho nhau cuộc đời
khi hoa vàng sắp nở
trời sắp sang mùa xuân
anh cho em tất cả
tình yêu non nước này
bài thơ còn xao xuyên
nắng vàng trên ngọn cây...

TIỀN ĐƯA NHAU

Lúc tiền anh đi chắc trời buồn
trời có buồn xin em đừng khóc
để anh sàu bước nhớ băng khuâng

Lúc tiền anh đi chắc trời mưa
trời vẫn mưa trên hàng lá nhỏ
mưa âm thầm cúi mặt xa nhau
cho anh xin hai tròng mắt đỏ
nỗi buồn nào như cỗi dung thân

Lúc tiền anh đi em có nhớ
xin thấp giùm anh ánh mặt trời
soi xuống đời anh cơn phiền muộn
soi xuống đời em mù khói sương

Khói sương buông tỏa khung trời rộng
anh cỗi sàu riêng anh nào nề
em cỗi sàu riêng em đã chọn
có gì trong một kiếp nhân sinh?

Dẫu mai dẫu một anh không về
em có chờ anh em cứ đợi
phương nào mây trắng đã mờ bay
phương nào khăn trắng riêng một chiếc
em có thương đời như giắc say?

GỌI BUỒN

Gọi buồn lên mắt đêm sương
xưa xa phố thị nghe buồn luân lưu
với em năm tháng mịt mù
anh nay phiêu lãng ngàn thu lá vàng
phận đành chinh chiến đa mang
xa nhau nước mắt đôi hàng khóc nhau
khuya nao đạn nổ quanh đầu
quê hương mình đó có sầu không em?

LÀM THƠ TRÊN NÚI

Làm thơ chiều trên núi
gió lạnh cùng sương mù
bụi đường vương áo đỏ
rừng xanh và tóc xanh
bếp nhà ai khói trắng
thác nước đổ sau gành
đá mòn như tuổi trẻ
mười năm còn chiến tranh
mười năm xa phố chợ
mười năm không thị thành
mười năm còn ở lính
chiến trận xa lửa mù
lên cao cùng trời đất
ngước mặt trông mây chiều
cúi xuống nhìn vực thẳm
đã già đi bao nhiêu
tháng ngày như lá đỏ
bè bạn quên cũng nhiều
có đưa giờ xa cách
có đưa yên mộ phần
chân mòn in lối cỏ
kẻ lạ làm người thân
bốn phương là quán trọ
gói đất quên hồng trần
một mai đời trôi nổi
thân phận mình xót thương
thân phận mình ai biết
đêm giấu mặt cười thâm
nụ cười hoen nước mắt
cuộc đời ta lặng câm
như cây khô đầu núi

CHIỀU MƯA BAY NGANG

I.

Khi tôi đi điệu trầm ca thuở nhỏ
hồn núi rừng sương khói bay mênh mang
khóc đi em chiều cũ chưa lên ngàn
tay hồi tiếc níu thời gian bước chậm
người qua đó sao còn xa mây dậm
đôi mắt nào tiễn biệt mưa bay ngang
nhớ không em chiều vắng chia đôi hàng
hồn cúi xuống bước chùng lên kỷ niệm
đôi mắt nào tiễn biệt mưa bay ngang

II.

Này của em, này của em tất cả
nắng còn du giấc mộng tan trong chiều
thôi cõi đời - thôi cõi đời hoang liêu
nguồn suối ấy thơ anh chìm ảo mộng
đèn rừng khuya ngọn nhỏ xa quên đời
và nỗi buồn và nỗi buồn lên khơi
không tiếc nhớ không một lời để lại
đôi mắt nào tiễn biệt mưa bay ngang

III.

Lời thăm đó cho em ngày tháng cũ
điệu xa xăm phố chợ theo xe chiều
núi tiếp đồi còn biết đến bao nhiêu
câu hát nhớ tay không cầm kỷ niệm
buồn chở hồn qua xứ mưa bay ngang

TÔI NÓI VỚI TÔI

Người đã đến bên tôi
sao như mây cuối trời
sóng mù con biển động
nước buồn màu biển khơi
mắt buồn như chiều xuống
ta buồn như cuộc đời
dấu chân ai thăm đến
gió mùa đi lãng du
ta nhìn ta xa lạ

ta nhìn ta mịt mù
ta nhìn ta khốn khổ
ta nhìn ta hận thù
ta còn gì để nhớ
ta còn gì đâu em
nổi sầu như trái chín
đêm bóng tối còn đây
cõi nào ta đến đó
núi xanh mờ bóng mây
chim xa khu rừng vắng
ta không vui trọn ngày
ta không vui một phút
xin ngủ tròn giấc say

Người đã đến bên tôi
sao người không dừng lại
mưa chưa kín đường dài
mưa trên thêm đá cũ
mưa giọt buồn sớm mai
mưa như mưa nước mắt
ta với ta lạc loài
ta với ta tủi nhục
ta với ta trọn đời
ta có gì đâu em?

Người đã đến bên tôi
sao người còn xa lạ
sao chẳng nói một lời
dù một lời nhỏ mọn
có gì trong trái tim
có gì sao chẳng nói
đêm đêm tuổi đời trảm
rêu xanh bờ dốc núi
bóng cây già lặng cầm
với cảnh tro lá đổ
với em ta âm thầm
với em nghe mùa gió
ru giấc sầu vắng xa
ru giấc sầu mới lớn
thương ai bỗng lia nhà
thương đêm còn ngút lửa
thương mười năm đã qua

CHỨNG TÍCH

I.

Loài rêu trên đá
giọt lệ u buồn
thôi khóc xa nhau
mù khơi ngày tháng
nước mắt đêm sâu
năm ngón tay đâu
lùa mây tóc rối?
năm ngón tay đâu
che mặt tủi hờn?
cho anh cho em
quê hương khói lửa
chân bước đường dài
vết đạn hằn sâu
máu tô màu đất
mẹ khóc thương con
bên trời lửa đỏ
bên trời núi xanh
giữa đường con chết
mưa khóc tàn mùa
mưa qua thành phố
đèn thấp đêm thâu
như nước qua cầu
mù khơi ngày tháng
nước mắt đêm sâu

II.

Loài rêu trên đá
chứng tích muôn năm
thôi hết cuộc đời
tuổi xanh mòn mỏi
tuổi trẻ đâu còn
sống thời chinh chiến
máu lửa hận thù
máu thành sông biển
còn ai, còn ai
nhân loại, loài người
thương nhau nỗ súng
thương nhau mỉm cười
cho nhau hờn giận
cho nhau oán thù
nhân loại, loài người
còn ai, còn ai?

III.

Loài rêu trên đá
ai biết thương ai
muôn dặm đường dài
tương lai mù mịt
giận mình trăm năm
cho nhau nước mắt
thôi thế cũng đành
u hoài bốn cõi
lửa đỏ phương trời
quê hương tui nhục
nuôi giấc mộng đầy
thôi thế thà thôi

ĐƯỜNG ĐI BIÊN GIỚI

Mai ra biên giới rừng xanh lá
đứng chỏm núi cao nhìn mây bay
xa nhà ngát ngưỡng đăm hơi thuốc
chiều xế hoàng hôn lạnh phủ đầy

Đường đi ngun ngút sương mù khuất
vút đỉnh trời xa rừng núi xa
gió hú đời cây chân đá dựng
ghềnh nghiêng thác đổ nổi thương nhà

Thương nhà ta uống vơi bầu rượu
nhớ bạn đành quên ngửa mặt cười
đất đỏ bụi hồng thân chiến sỹ
mai về quê cũ biết còn ai?

Còn ai chinh chiến vui cùng lửa
súng ngó trời xanh mắt ngó rừng
đêm đốt đèn soi mình với bóng
phương trời em đó có rung rung

TRÊN VÙNG BẢN HÉT

Bản Hét ta chào mi đầy nhé
chiều mưa che khuất núi đồi xa
chiều mưa ta đứng trên đầu gió
thương mình hơn những bóng mây qua

Bản Hét thương đời anh lính trẻ
quanh năm chờ phép về thăm nhà
quanh năm trấn thủ đời gian khổ
hầm đất nhìn quanh ta với ta

Bản Hét những ngày không pháo kích
trời im nghe gió thổi qua mau
rừng im nghe cánh chim xào xạc
đồn im tiếng súng bỗng ngưng sâu

Bản Hét hành quân vùng Tam Biên
núi cao như dựng với sông liền
rừng xanh màu lá xanh da mặt
cơm sậy ăn sao nhớ mẹ hiền

Mẹ hiền phương đó con đầu núi
bung biển chưa hết trọn đời trai
bung biển đêm gối tay lên súng
bỗng thấy thương thân bỗng thờ dài

XUÂN TẬN MIỀN XA

Chiều qua biên giới xuân vừa đến
ngẩng mặt nhìn lên chòm núi xa
gió qua hạ Lào mây giăng thấp
rừng lá chồi xanh bỗng nhớ nhà

Nhớ nhà xa lắc phương trời đó
nhìn dưới đèo cao mây trắng bay
đêm có mình ta nơi đất lạ
cũng buồn như những thoáng men say

Men say chất ngất chiều chưa hết
Tây bắc rừng xanh màu lá xanh
Tây bắc người đi chưa trở lại
Sông buồn con nước chảy loanh quanh

Sông buồn con nước trôi ra biển
gửi mộng về xuôi nặng mối sầu
gửi mộng về xuôi đường dốc ngược
phương trời chinh chiến nhớ thương nhau

Thương nhau đêm gối tay trên đất
nằm giữa rừng hoang nghe gió qua
bóng cây xào xạc rung cành lá

ta có mùa xuân tuổi đã già

TUYẾN BẮC KON-TUM

Đi lên tuyến bắc ngày nắng vàng
đất lồm hổ bom cày mặt lộ
nòng súng giương cao gồm núi xa
lũng thừng rừng tre anh lính bộ

Đi lên tuyến bắc đường hun hút
rào chắn giăng hàng dây kềm gai
bông cỏ nở hồng trên mặt nhựa
chút buồn không biết nhớ thương ai

Đi lên tuyến bắc ngày ngưng bắn
đồi núi trơ, rừng cây cháy đen
căn cứ pháo binh dồn tấc đạn
xa nhà lính thú gõ leng keng

Đi lên tuyến bắc đi cùng đất
giày bết bùn hoen đỏ dấu chân
anh lính đóng đồn quen trận mạc
bao lâu rồi chẳng gặp người thân

Đi lên tuyến bắc qua Eo gió
thăm bạn dãi dầu ải Ngô Trang
bữa trưa cơm sậy dăm hồ rượu
bạn cười ta suốt đời lang thang

Đi lên tuyến bắc đường gập ghềnh
nhà trồng vườn không trời mông mênh
áo trận rách bướm giày há mồm
bạn buồn - ta vốn cũng buồn tên

GỬI MẸ MÙA XUÂN

Tết này chắc con thôi leo núi
đêm ngủ rừng thôi ngó trời xanh
sớm mai qua núi tay kiếm súng
đã xa xôi như thế cũng đành

Tết này ngưng chiến lo đồn trại
đêm gác chòi cao nhìn núi cao
lũng lơ dăm bóng đèn soi sáng

mưa dưới đồi xa khuất chiến hào

Chiến hào đêm lạnh run cơn gió
lá động cành trơ và khói sương
co ro trong áo tay ghi súng
lửa ngút trời xa bãi chiến trường

Tết này thêm chút tiền lương lính
có dăm trăm bạc gửi quê nhà
mẹ mua thêm gạo ăn qua Tết
con ở rừng cam khổ cũng qua

Con ở rừng ăn Tết cá khô
có cơm gạo sậy kiếp sông hồ
khi vui chung bạn dăm chai đế
khi chết nằm yên dưới nấm mồ

Tết này Tết nữa chưa yên giấc
chắc mai chắc một có hòa bình
con nghe nói thế con tin thế
phương này như cũ vẫn phiêu linh

MÙA XUÂN RỒI ĐÓ EM

Mùa xuân rồi đó em
người ta nói hòa bình
đêm nằm nghe súng nổ
quê nhà còn xác xơ
ruộng vườn cây cỏ mọc
em vẫn đợi vẫn chờ
anh vẫn còn phiêu bạt
có gì đâu ước mơ
lá rừng xanh khuôn mặt
đất rừng hoen dấu chân
đêm rừng sâu chờ giấc
đường rừng mưa lá vàng
anh những chiều nhớ lại
núi ngậm ngùi đứng trông
mây ngập ngừng dưới thập
sương mù che nẻo về
sương mù che cố quận
sương mù che đường quê

Mùa xuân rồi đó em
mấy mươi giờ ngưng chiến

mấy giờ quên hận thù
mấy giờ quên súng nổ
mấy giờ ta rong chơi
trên đồng thơm cỏ rạ
trên đường không chông mìn
trên cõi đời xuân mới
trên cõi ta một mình
xuân nào xuân mới đến
xuân nào xuân đi qua
xuân nào ta ngồi lại
ôm nỗi sầu trông không
quê hương mù khói lửa
ta nuôi lớn hận thù
mùa xuân qua lặng lẽ

Mùa xuân rồi đó em
người ta nói hoà bình
đêm nằm nghe súng nổ
quê nhà còn xác xơ
ruộng vườn hoa cỏ mọc
em vẫn đợi vẫn chờ
anh vẫn còn phiêu giạt
có gì đâu ước mơ.

BIÊN GIỚI VỚI TA VÀ RỪNG

Khi về núi đứng trông theo
con sông nước cạn bên đèo khói mây
đỉnh cao chiều gió ngang mây
lên đên sương phủ vòm cây nhớ rừng
mắt buồn giọt nhỏ rung rung
mưa bay xuống thấp lung chùng lũng sâu
cỏ xanh màu lá hoa sầu
đá xanh màu nhớ đêm sâu ngút ngàn
vớ trời mây đã lang thang
vớ ta cuộc chiến bằng hoàng lửa reo

BÀI PLEIME

Nước xanh con suối cạn nguồn
súng thơm mùi thép ta buồn với ta
ngó lên chiều khói xa nhà
vòng dây thép cuốn đâu là cõi vui

nhớ em ta nhớ ngậm ngùi
hương bay cỏ lạ đêm vùi gối chẵn
đã quên thân xác nhọc nhằn
hố bom ven núi con trắng đứng nhìn

BÀI ĐỨC CƠ

Đến đây xin ngó đỉnh trời
mù khơi bụi đỏ một lời gió bay
tim buồn ta níu trong tay
tóc vương triền núi một ngày dửng dưng
nghe mưa xuống lạnh ven rừng
nghe quen thương nhớ ngập ngừng dáng em

BÀI PLEI M' RONG

Bên đường bụi khói bay cao
buồn lưng chừng suối gió gào đỉnh cây
chiều đi lòng nhớ vui đây
xa xôi sủng vọng phương này đối trông

BÀI ĐỨC LẬP

Đồi lên dốc đứng vi vu
dưới sâu trướng gió sa mù vây quanh
với em xa nhớ sao đành
núi trơ đất lạnh bên gành nước trôi

LỬA ĐỎ MƯỜI NĂM

Tôi đã đi qua bao nhiêu xóm làng
những đoạn đường xa mưa dầu nắng dãi
tôi đã đi qua bao nhiêu xóm làng
những xóm làng xa không biết bao giờ còn đi trở lại
để khóc những chiều lửa ngục trời cao
mẹ già ngồi im không nói câu nào
ngước mặt sầu in trên vầng trán nhỏ
khói chiều không lên mấy lần khốn khổ
khoai sắn trọn đời nhớ bát cơm vun
xới đất quê ta bằng lưỡi cuốc cùn
gặp mẹ chiều nao nhìn ra trước ngõ
tre xóm độ rày nhớ mỏ trâu xa

mưa lạnh chiều hôm mưa lạnh mái nhà
lũ trẻ làng bên bây giờ cơ cực
áo rách, thân gầy bới đất trồng rau
chợ họp đầu sông chợ họp cuối cầu
những sớm mù sương cày khu ruộng xấu
cúi đầu từng bước băng khuâng...

Tôi đã đi qua bao nhiêu xóm làng
trong thời chiến tranh mấy lần xuôi ngược
lửa đỏ đồng hoang người chết bên đường
máu thấm trên bờ ruộng đất quê hương
tháng giá mùa đông không còn áo mặc
lửa hồng đốt ấm từng đêm...
con khóc chờ ru giọng hát êm đêm
mẹ khóc thương con đói khô bầu sữa
lúa mùa gặt chẳng nhiều thêm
tôi đã đi qua bao nhiêu xóm làng
câu chuyện mười năm buồn như cắt ruột
lửa ngày xưa cháy quê hương.

NHỮNG ĐIỀU GHI ĐƯỢC TRONG GIÁC NGỦ

Khi tôi trở về có con chim câu nằm trong tổ ấm. Dây thép gai hết rào quanh đồn phòng ngự và người lính đã trở về cày đám ruộng xanh

Khi tôi trở về có con diều bay đùa trong gió. Ở quê nhà, trên thảm cỏ xanh, có đứa trẻ để bụng lòi chằm rốn đen cười nụ thanh bình. Buổi chiều có con trâu rung mỏ vu vơ như trong giấc mộng.

Khi tôi trở về hai tay níu tim lồng ngực. Giọng hát ru kéo lại dĩ vãng trầm trầm như chưa tắt thở. Có người rủ nhân loại đi xem địa ngục mà không ai trả lời.

Khi tôi trở về mẹ vừa tóc bạc. Đôi mắt nhìn vào tương lai và quên bao nỗi ưu phiền. Con cò lại bay trong đồng ruộng xanh. Lũy tre cúi xuống ưu tư cùng mùi khói un quen thuộc.

Khi tôi trở về tôi sẽ đi thăm bờ sông tuổi nhỏ, tôi sẽ buồn thảm những chuyện ngày xưa và sẽ khóc một mình - vì quê hương tôi bao lần đau khổ, bao lần đắng cay, bao nhiêu tủi hờn. Quê hương tôi ở đó. Quê hương tôi khi còn tuổi nhỏ, khi tôi lớn lên bằng tiếng ru hời. Quê hương tôi bao lần đau khổ, bao lần đắng cay, bao nhiêu tủi hờn.

Khi tôi trở về con chim kể lời ân ái. Bài hát vang xa và vũ khí sẽ xếp thành câu vồng trong ngày cưới. Nhà mới dựng xây, có tiếng trẻ khóc u oa chào đời. Có người đem tặng em bé quả bom nguyên tử, đứa trẻ đó cười và ôm nó ngủ như ôm quả bóng. Những dây phố sớm mai thức dậy cùng tiếng chim ca, lũ trẻ con mừng đời thịnh trị và tay yếu cổ vồ ôm tương lai của mình.

Khi tôi trở về, khi tôi trở về cuộc đời xuôi chảy. Có bóng trăng xưa soi trên lối vườn, có rừng cây ồm vì nhiều thương nhớ, và khi thức dậy tôi tìm thấy tôi

KHÁCH LỮ

Hãy hôn lên đất và yêu đất
yêu phận người trong cảnh nhiều nhường
quảng gươm mà hát lời ta thán
thành quách xa mù đầu biên cương

Biên cương khách lữ trên yên ngựa
hiu hắt rừng thiêng chiều khói bay
lên đên gió cuốn lên miền ngược
ta lỡ phiêu bồng ta như mây

Như mây che kín chân trời khuất
ta viễn phương còn đâu cố hương
đêm nao rượu tiễn đời lưu lạc
cạn chén men nồng ta khôn khuây

Hãy len như gió qua cành lá
hãy khóc giùm cho những hạt mưa
lỡ mai mưa khuất bên triền núi
lòng nhạt nhòa như tấm gương xưa

Người cũng buồn như gương đã vỡ
mảnh em soi có thấy tâm hồn
ta soi thấy bóng đời đau khổ
thấy bóng đời hoen những vết thương

Hãy quên đi nhé vui lên nhé
nào có hề chi bước lãng du
cớ sao em khóc khi từ biệt
ta vẫn một mình ta thiên thu.

RỒI MƯỜI NĂM SAU ĐÓ

Rồi mười năm sau đó
con thôi đi dọc đường
con thôi xin cơm người
tay con thôi gầy ốm
đại bác thôi thét găm
cha về đồng ruộng xanh
cha cày bên nầm mộ

người chết vì quê hương

Rồi mười năm sau đó
con thơ thôi giặt mình
đêm nào nghe súng nổ
thịt da người trên cây
thịt da người Việt đó
thịt da nào không thương
thịt da nào đổ xuống
con lạc mẹ bên đường

Rồi mười năm sau đó
con lang thang trong vườn
tay cầm chơi mảnh đạn
xưa cày nát chân tường
đêm nào ai gục chết
mắt mở nhìn quê hương

DẶN CON

Sau chiến tranh con nhớ về quê
phá rừng lập rẫy
trồng ngô khoai trên mảnh đất hiền
trồng lúa xanh trên đồng ruộng bỏ
trồng trái thơm trong vườn cỏ hoang
lượm mái tranh trong cội điều tàn
nhớ lượm xương những người đã chết

Sau chiến tranh con nhớ về quê
tay cuốc tay cày
thế tay cầm súng
bỏ những ngày cơ cực gian nan
bỏ phố xưa trở lại xóm làng
cày sâu cuốc bẫm
làm lấy mà ăn
đừng xin ai đồng bạc
đừng thèm làm tôi tớ cho ai
con hãy nhớ yêu núi rộng sông dài
nhớ ta là người không là loài vật

Sau chiến tranh con nhớ về quê
thấp nén nhang cho người đã khuất
lượm mảnh đạn trong vườn
rèn dao rèn cuốc
vỡ đất phá rừng

trồng thêm lúa mới
nhớ xây mồ cho người chết oan
lấp hố bom con nhớ rào làng
con nhớ quên những ngày tủi cực
nhớ ta là dân tộc Việt Nam.

Kim Tuấn

Nhà thơ. Tên thật **Nguyễn Phước Vĩnh Khuê**, sinh năm 1938 tại Hà Tĩnh. Trưởng thành tại Phan Thiết và Sài Gòn. Trước 1975 dạy Anh văn tại Pleiku. Sau 1975 không vượt biên được. Qua đời ngày 10 tháng 9 năm 2003 tại Sài Gòn. Khởi viết năm 1959 trên các tạp chí Văn, Văn Học, Ngàn Khơi....

Tác phẩm đã xuất bản

Hoa Mười Phương (thơ, 1959), Buồn (thơ, 1961), Ngàn Thương (thơ, cùng Định Giang, 1969), Dấu Bụi Hồng (thơ, 1971), Thơ Kim Tuấn (1975), Thời Của Trái Tim Hồng (thơ, 1991), Tạ Tình Phương Nam (thơ, 1994)

Có bài trên các tuyển tập :

Tháng Giêng Sài Gòn Anh Làm Thơ Yêu Em (nxb Văn Nghệ TP HCM 1993), Thơ Tình Bốn Phương (Thái Doãn Hiểu & Hoàng Liên, nxb Trẻ 1994), Thơ Tình Việt Nam Và Thế Giới (Nguyễn Hùng Trương thực hiện, nxb Thanh Niên 1998), Lục Bát Tình (nxb Đồng Nai 97), Ngày Xưa Hoàng Thị (nxb Văn Nghệ, VN 1995)